

Сановлення громадянського суспільства як історичної реальності розпочалося з зародженням капіталізму, коли буржуазія повела боротьбу проти абсолютистського одержавлення суспільного життя, жорстоких меж станового феодального ладу, за вільну економічну діяльність, політичні права і свободи, демократичні форми державного правління. Виникнення громадянського суспільства, який усвідомлює себе таким, наділений певним комплексом не відчужуваних прав і свобод і відповідає перед суспільством за всі свої дії.

Відокремленість громадянського суспільства від держави не означає, що воно перебуває поза сферою державного впливу. Так чи інакше держава регулює всі суспільні – від сімейних до політичних, однак це регулювання може здійснюватись як на основі закону, котрий у правовій державі є результатом суспільного консенсусу, так і шляхом довільної регламентації з боку різних державних структур і посадових осіб, нерідко в супереч суспільним інтересам. Громадянське суспільство перебуває поза межами такої довільної регламентації з боку держави. Воно повинно мати певну автономію щодо держави як політичного інституту. Конкретизації уявлень про громадянське суспільство сприятиме з'ясування його структури.

Отже, громадянське суспільство — суспільство громадян із високим рівнем економічних, соціальних, політичних, культурних і моральних рис, яке спільно з державою утворює розвинені правові відносини; це сукупність усіх громадян, їх вільних об'єднань та асоціацій, пов'язаних суспільними відносинами, що характеризуються високим рівнем суспільної свідомості та політичної культури, які перебувають за межами регулювання держави, але охороняються та гарантуються нею. Формування громадянського суспільства пов'язане з утвердженням буржуазного ладу. Воно неможливе без існування правової держави, а тільки існування розвиненого, стабільного громадянського суспільства уможливило утворення правової держави. Високорозвинуте громадянське суспільство є основою стабільного демократичного політичного режиму. Розвинене громадянське суспільство передбачає існування демократичної правової держави, яка покликана задовольняти й захищати інтереси та права громадян.[3]

Список використаних джерел:

1. Анікін В. Державна етнополітика та формування громадянського суспільств/ В. Анікін// Політичний менеджмент: наук. журнал /голов. ред. Ю. Ж. Шайгородський -2004- №5(8) – с. 63-70.
2. Калініченко М. Влада громадянського суспільства / М. Калініченко – Суми: Університетська книга, 2006. – 174 – 175 с.
3. Кириченко С.О. Громадянське суспільство і правова держава: поняття та зміст/ С. О. Кириченко.- К.: Логос , 1999. – 47 с.
4. Догерті Айвен. Демократія поза балансом. Громадянське суспільство/ Айвен Догерті// Часопис – 2001 №5

Студент 1-го курсу ННІ № 3 НАВС

Потоцька Вікторія Василівна

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПОЛІТИЧНИХ ПАРТІЙ В УКРАЇНІ

На сьогоднішній день особливе місце в сучасному політичному житті посідає діяльність політичних партій в Україні, які представляють інтереси українського народу, який прагне здійснення цивілізованим шляхом формування стабільної, демократичної та відповідальної влади, що охоронятиме права та свободи людини. Саме тому створення політичних партій має таке важливе значення для побудови сучасної політичної системи суспільства.

В сучасній юридичній літературі політичні партії, вважають спеціалізованим інститутом громадянського суспільства покликаним формувати первинну політику, реалізовувати її на державному рівні й контролювати її здійснення [1, с.7]. На думку Ю.А. Юдіна, щоб максимально розкрити значення політичних партій, їх необхідно розглядати як

громадське об'єднання, що утворилося з метою завоювання та здійснення державної влади конституційними засобами, бере участь у політичному процесі, має власну політичну програму, а також діє на постійних засадах [2, с. 50]. З точки зору В.С. Нерсисянца, політичні партії як організовані представники суспільства висловлюють право громадянського суспільства на формування державної влади, участі в її реалізації [3, с. 327]. Перелік характерних ознак політичних партій надає О.М. Ващук, яка відносить до них: 1) мету діяльності; 2) присутність загальних політичних поглядів у всіх членів та визнання ними певної системи цінностей, сформульованих у політичній програмі партії; 3) наявність формального членства в партії [4, с. 322]. Діяльність політичних партій, їх взаємодія з державою значною мірою зумовлюється тим, яку форму має держава. В.В. Копейчиков зазначає, що категорія «форма держави» є одним з найважливіших і ґрунтовних понять державознавства. Вона має констатувати сукупність певного кола загальних ознак і взаємозв'язків, що характеризують державу як суспільний феномен [5, с. 77].

Крім цього, як зазначає Д.В. Лук'янов політичні партії виконують наступні важливі функції:

1) представництво інтересів певних соціальних груп населення. У сучасній державі вплив окремих індивідів на політичне життя практично не відчувається, а здійснюється він через політичні партії, які виражають ці інтереси і борються за їх здійснення. Причому вони: а) намагаються виявити та акумулювати інтереси якомога більшого числа громадян, а не тільки членів партії й осіб, які підтримали партію на виборах і б) формулюють ці дещо абстрактні інтереси в чіткі вимоги та програмні положення;

2) розробка напрямків політичного курсу розвитку країни. На засадах інтересів соціальних груп, які її підтримують, партія розробляє програму внутрішньої й зовнішньої політики, яку вона здійснюватиме в разі приходу до влади;

3) підготовка кадрів для політичної діяльності. Проводиться підготовка осіб, спроможних реалізувати програму партії в державній практиці. Ця функція спрямована на відбір осіб, які поділяють погляди партії і мають найкращі здібності до керування суспільними процесами. Її реалізація дозволяє формувати циркуляцію еліт і не допустити монополізації влади певною групою [6, с. 37-38].

Особливості діяльності політичних партій закріплені не тільки на теоретичному, але й на законодавчому рівні. Зокрема, у ч. 1 ст. 36 Конституції України передбачено: «Громадяни України мають право на свободу об'єднання у політичні партії...», а в ч. 2 цієї ж статті: «Політичні партії в Україні сприяють формуванню і вираженню політичної волі громадян, беруть участь у виборах. Членами політичних партій можуть бути лише громадяни України. Обмеження щодо членства у політичних партіях встановлюються виключно цією Конституцією і законами України». Частина 1 ст. 37 Конституції проголошує: «Утворення і діяльність політичних партій та громадських організацій, програмні цілі або дії яких спрямовані на ліквідацію незалежності України, зміну конституційного ладу насильницьким шляхом, порушення суверенітету і територіальної цілісності держави, підрив її безпеки, незаконне захоплення державної влади, пропаганду війни, насильства, на розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі [7]. Крім конституційних положень центральне посідає Закон України «Про політичні партії в Україні», де в ст. 2 закріплено: «Політична партія – це зареєстроване згідно з законом добровільне об'єднання громадян – прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, що має своєю метою сприяння формуванню і вираженню політичної волі громадян, бере участь у виборах та інших політичних заходах» [155]. Щодо змісту цієї норми, то Рішенням Конституційного Суду України від 12.06.2007 № 2 – рп/ 2007, зокрема абзац 3, п. 3.1 визначено: «Таким чином, політичні партії забезпечують участь усіх громадян України в політичному житті суспільства, впливають на державну владу, беруть участь у формуванні органів влади і контролі за їх діяльністю...» [8]. Таким чином, діяльність політичних партій має реалізовуватися відповідно до зазначених положень, які представлені в приписах законодавства. Можна помітити, що важливе значення для належного функціонування політичних партій в сучасних умовах має гармонійне поєднання теоретичних і практичних засад їх існування, які

знаходяться у тісному взаємозв'язку один від одного.

Отже, можна зробити відповідний висновок, який полягає у тому, що існування політичних партій нерозривно пов'язано з прийняттям участі у виборах для зайняття представниками партій вищих державних посад, адже це є запорукою отримання широких владних повноважень для досягнення програмної мети. В умовах сучасних політичних криз їх значимість набуває все більшого значення, адже вони є обраними представниками народу, які покликані захищати демократичні засади суспільного життя.

Список використаних джерел:

1. Лукьянов Д.В. Гражданское общество и политические партии // Вісн. Харків. ун-ту № 506: Серія: Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих вчених м. Харкова: Ч. 1. – Харків, 2001. – С.5–7.
2. Юдин Ю. А. Политическиепартии и право в современномгосударстве / Ю. А. Юдин ; РАН, Ин-т государства и права. – М. : Форум – Инфра–М, 1998. – 288 с.
3. Нерсесянц В. С. Общая теория права и государства : учеб. для юрид. вузов и фактов / В. С. Нерсесянц. – М : Норма-Инфра-М, 1999. – 552 с.
4. Вашук О. М. Конституційно-правовий статус громадських організацій України / О. М. Вашук // Держава і право. – К., 2003. – Вип. 22. – С. 320–326.
5. Загальна теорія держави і права: Навч. посіб. / А.М. Колодій, В.В. Копейчиков, С.Л. Лисенков та ін. / За ред. В.В. Копейчикова. – К.: Юрінком Інтер, 2000. – 320 с.
6. Конституція України від 28.06.1996 р. № 254к/ 96ВР [із змінами і доповненнями від 21.02.2014 р.] [Електронний ресурс] / Верховна Рада України : офіційний веб-сайт. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр>.
7. Рішення Конституційного Суду у справі за конституційним поданням 70 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень першої статті 10, пункту 3 частини другої, частини п'ятої, шостої статті 11, статті 15, частини першої статті 17, статті 24, пункту 3 розділу VI «Заключні положення» Закону України «Про політичні партії в Україні» (справа про утворення політичних партій в Україні) від 12 червня 2007 р. № 2–рп/ 2007 // Відомості Верховної Ради України. – К., 2001. – № 23. – ст. 118.

Студент 1-го курсу ННІ №2 НАВС

Прокопченко Владислава Сергіївна

ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ. ПІДСТАВИ ЗВІЛЬНЕННЯ І ВИКЛЮЧЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Юридична відповідальність – це юридичний обов'язок правопорушника зазнати примусового позбавлення його певних соціальних благ чи цінностей, які належали йому до фактичного правопорушення. До них ми можемо віднести :

1. Матеріальні;
2. Духовні;
3. Особисті;

Появі юридичної відповідальності передуює неправомірне поведінка. У юридичній відповідальності знаходить відбиття негативне ставлення держави до правопорушення і людини, яка його скоїла.

Обов'язково треба визначити те, що юридична відповідальність виявляється у певних негативних наслідках для правопорушника, наприклад:

- *штраф за безквитковий проїзд у приміський електричці
- *відшкодування збитків винуватцем автоаварії
- *догана студентові, який пропустив заняття, тощо.

Право застосувати ті чи інші заходи впливу мають державні органи і посадові особи. Оскільки в одного є право покарати, то у іншого з'являється обов'язок прийняти це покарання. Саме у цьому обов'язку полягає суть юридичної відповідальності

Юридичну відповідальність можна поділити на такі види: